

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПВ». 2024 комфортні, енергоефективні та екологічні будівлі, що демонструє, як сучасні технології можуть співпрацювати з природою, та покращувати якість життя, гармонійно інтегруючись в природне середовище. Незважаючи на недоліки, існують потенційні рішення цих проблем. Наприклад, вартість, дослідження показали, що хоча вона може бути високою, довгострокова економія енергії може компенсувати ці витрати. А технологічні інновації, такі як автоматизовані системи поливу, можуть вирішити проблему з технічним обслуговуванням і забезпечити ефективну роботу озеленення будівель.

Список використаних джерел

1. Мюллер Р. Топ-50 екологічно чистих матеріалів для сучасної архітектури та будівництва, 2023. URL: <https://www.swatchbox.com/blog/The-Top-50-Sustainable-Materials-for-Modern-Architecture-and-Construction>
2. Розенкранц Е. Що таке зелений фасад? – Типи, вигоди, витрати, 2021. URL: <https://smart-cre.com/green-facade-definition-and-examples/>
3. Команда «Renesans-Style», Озеленення дахів, 2020. URL: <https://www.renesans-style.lviv.ua/ozelenennia-dakhu/>
4. Команда «DesignHorizons», Проектування зелених дахів для міських просторів: особливості та методи, 2024. URL: <https://designhorizons.org/designing-green-roofs-for-urban-spaces-features-and-techniques/>
5. Зелені дахи: Покращення вашого будинку за допомогою екологічного підходу, 2023. URL: <https://buduj.com.ua/bud/zeleni-dahy-pokrashhennya-vashogo-budynk/>
6. Компанія «Домінант», Зелений дах: види і особливості встановлення, 2019. URL: <https://dominant-wood.com.ua/uk/blog/statti/zelenij-dah-vidi-i-osoblivosti-vstanovlennya>
7. Компанія «ДеревоДім», Зелений дах в Україні: реальність чи фантастика, 2021. URL: <https://derevodim.com.ua/blog/zelenyi-dakh-v-ukraini-realnist-chy-fam/#link3>

УДК 72.071

КРИВОРІЗЬКИЙ КРАЄЗНАВЕЦЬ ВАЛЕРІЙ АБЛЕЦЬ ТА ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Акмен І. Р., канд. арх.; Вовк В. Р., студентка II курсу

ДБТУ, м. Харків, Україна

Валерій Васильович Аблець — криворізький краєзнавець, науковець, художник і фотограф, який досліджує цікаві та різноманітні зразки народної культури і саме житла. Він бачить і описує красу у старовинній архітектурі, природних будівельних матеріалах та звичайних речах.

Актуальність.

В умовах радянської дійсності виникає занепад досвіду та інтересу до локальних історій українських міст та сільських територій, але, завдяки

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПВ». 2024 самовідданим дослідникам та краєзнавцям, народні традиції та культура мешканців не дуже важливих міст стає надзвичайно важливою. Так сталося із Криворіжжям. До народних традицій в архітектурі та в будівництві житла на початку ХХІ ст. звертається гірник і митець, мешканець Криворіжжя — Валерій Аблець. Саме українській хаті та українському побуту присвячена значна частина його творчості. У 2007 році Валерій Аблець став фіналістом конкурсу Поштова марка «Українська хата». В останнє десятиріччя, у пошуках залишків минулих століть, він пройшов пішки майже усе сільське Криворіжжя. Зараз його фотоматеріал є найзвичайно важливий для професійного аналізу народної архітектури, її краси, конструктивності і детальності.

Виклад матеріалу.

У своїй статті «До питання збереження зразків народної архітектури Криворіжжя», яка вийшла у збірці, присвяченої пам'яті видатного українського діяча в галузі культури — Петра Тимофійовича Тронька, Валерій Аблець вперше проводить детальний аналіз народної архітектури чотирьох районів Криворіжжя. Він акцентує увагу на традиціях будівництва, які склалися під впливом природних умов, наявності матеріалів і культурних звичаїв регіону. Автор виділяє особливості використання глини, деревини та каменю, які завдяки доступності ставали основою побутових і господарських споруд. Зокрема, він описує типові хати, господарські будівлі, елементи їхнього декоративного оформлення, а також функціональне призначення кожної частини будинку.

В. Аблець зазначає, що архітектурний стиль регіону формується внаслідок синтезу етнічних і природних факторів. Він підкреслює роль різних груп населення, які оселялися на цих територіях, і їхній внесок у формування унікального архітектурного середовища. У своїх висновках він звертає увагу на проблеми, пов'язані з деградацією архітектурної спадщини: байдужість місцевих громад, відсутність фінансування та вплив урбанізації, що призводить до зникнення традиційних будівель.

Науковець пропонує створити музей народної архітектури просто неба, щоб зберегти ці унікальні зразки. Він розробляє концепцію такого музею, передбачаючи активну участь громад, співпрацю з державними органами і приватними підприємствами. На думку В. Аблеця, такий музей не лише збереже архітектурну спадщину, але й стане культурно-освітнім центром для залучення туристів і популяризації традицій Криворіжжя.

Висновок.

Дослідження Валерія Аблеця привертає увагу до культурної значущості архітектурних пам'яток Криворіжжя, їхньої унікальності та можливостей збереження в умовах урбанізації і промислового розвитку регіону. Також дослідження не лише науково значуще, а й має прикладну цінність. Його пропозиції можуть стати базою для створення інфраструктури збереження етнокультурної спадщини, що сприятиме її популяризації та захисту.

Список використаних джерел

1. Аблець В. В. До питання збереження зразків народної архітектури Криворіжжя. Матеріали міжнародної наукової конференції «Методичні

УКРАЇНСЬКИЙ СТІХ У ДОСЛІДЖЕННЯХ СТЕПАНА ТАРАНУШЕНКА: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Акмен І. Р., канд. арх.; Зеленіна А. Д., студентка II курсу

ДБТУ, м. Харків, Україна

Одна з головних тем досліджень українського науковця, очільника музею українського мистецтва в Харкові у 1920–1933 рр. Стефана Таранушенка – побудова традиційного українського житла. Його праця «Старі хати Харкова» дає нам можливість дізнатися як будувався на Слобожанщині стріх.

Актуальність.

Дослідження хатнього будівництва на Слобожанщині С. Таранушенком є важливим для розуміння сьогоденної зацікавленості традиційним українським житлом. Але у 1920-ті роки для Таранушенка та його команди, до якої долучився В. Троценка, П. Соколов, О. Степанов, обміряти та фіксувати старі хати Харкова (8 хат у різних районах міста) стало можливим і необхідним для збереження саме традиції будівництва [1]. Деякі з цих хат незабаром були розібрані, а деякі достояли до другої половини ХХ ст. Зараз дослідження С. Таранушенка служать підґрунтям для нових пошуків та зразком в напрямку розвитку вернакулярної архітектури ХХІ ст.

Виклад матеріалу.

В описах С. Таранушенка до обмірів хат, маємо цікавий матеріал з технології побудови дерев'яного каркасу і саме каркасу стріху. Однак встановити коли й яким майстром будувалися ці старі споруди дослідникам не завжди щастить. Частіше за все хати будували самі власники, тому всі вони зберігали традиційний стиль побудови, який С. Таранушенко називає «ілюзорним», та який мав однакові прикмети серед типової міської забудови.

Одним з головних елементів хатньої конструкції є стріх, який створюється з дерев'яного каркасу. Покрівля стріху виконувалась із соломи, що було однією з візиток традиційної архітектури. Житня солома — досить крихкий матеріал, але вміло укладена щільними рядами, вона служила в покрівлі близько півстоліття. Солом'яна покрівля декоративна, чудово поєднувалася з деревиною і добре вписувалася в навколишню природу харківських пагорбів. Проте будівельників початку ХІХ ст. ще приваблювала не тільки доступність і дешевизна такого даху над головою, але і його можливості. Товстий шар соломи був прекрасним захистом в морозну погоду і став головним плюсом стріхи.

Розпочате С. Таранушенком дослідження харківських хат стало поштовхом для проведення подальших досліджень Слобожанщини [2] та інших регіонів України. Характерні риси слобожанського стріха були виявлені в дослідженнях Поділля, Волині, Сіверщини, Наддніпрянщини тощо.

Хоча в наш час ширше використовуються сучасні матеріали, актуальною потребою суспільства все частіше стає зацікавленість у відновленні традиційних прийомів народного будівництва. Хати або конструкції з солом'яним стріхом